

Oponentský posudek diplomové práce

Název diplomové práce: Hodnocení systému mezinárodní dělby práce pomocí analýzy sítí

Autor: Jan Skyva

V souvislosti se snahou o překonání stávající světové hospodářské krize a diskusemi o dalším možném směřování procesu globalizace vzrůstá zájem o problematiku mezinárodní dělby práce. Přestože je toto téma pro Českou republiku vysoce aktuální, je zajímavé, že při koncipování strategie konkurenceschopnosti zůstalo opomenuto jak Ministerstvem průmyslu a obchodu, tak také Národní ekonomickou radou vlády. O to více lze ocenit předloženou diplomovou práci. Autor volbou tématu neustrnul ve stojatých až zahnívajících vodách mnohokrát rozpracovaných či zcela nepodstatných témat, ale po objevitelském vzoru geografie se vydal do vod málo probádaných a neklidných. Avšak neutopil se, ale kromě nového tématu našel také novou metodiku, nové otázky a další možné směřování výzkumu ve zvoleném tématu.

Ačkoliv se nezasvěceným čtenářům může rozsah práce jevit jako poměrně útlý (celkem 93 stran, z nich je 54 textových stran hojně prokládaných grafy), svojí novostí tématu, vlastním přístupem a výsledky překonává podstatně rozsáhlejší práce. Celkový rozsah práce rozhodně není na škodu, autor tak alespoň čtenáře nezatěžuje zbytečnými popisnými pasážemi a roztahováním myšlenek do šířky. Místo toho jde rovnou k věci.

Strukturu předložené diplomové práce lze hodnotit za dnes již standardní. Kromě úvodu a závěru se práce skládá ze tří relativně samostatných částí – teoretických východisek, metodiky práce a vlastních výsledků.

V úvodu autor uvádí cíle a hypotézy své diplomové práce. Ačkoliv jsou na diplomovou práci formulovány velmi precizně, přeci jen by bylo vhodné je pro čtenáře, který nebude podrobně číst celý úvod, poněkud upřesnit. Autor totiž uvádí, že cílem práce je „hodnocení struktury podobností jednotlivých států na základě jejich odvětvové specializace“ a dále jako podcíl „vyhodnotit, zda lze rozlišit některé shluky či skupiny států a pokud ano, pokusit se o odvětvovou charakteristiku těchto skupin“. Z uvedeného cíle a podcíle však není jasné, o jakou odvětvovou specializaci či charakteristiku se jedná. Teprve z vlastního textu vyplyne, že se jedná o specializaci vývozu, nikoliv specializaci průmyslu, resp. průmyslové struktury, jak by se na první pohled z uvedeného cíle mohlo zdát.

V kapitole teoretická východiska autor nejprve definuje mezinárodní dělbu práce tak, jak ji používá ve své práci. Dále uvádí jednotlivé teoretické přístupy mající vztah k mezinárodní dělbě práce. K výčtu přístupů nemám žádných připomínek. Co však v této části považuji za nedostatek, je citace děl některých klasiků ekonomie a skutečnost, že některé dílčí kapitoly, jak sám autor uvádí, myšlenkově vycházejí z několika diplomových prací a prací domácích ekonomů. Ač je chvályhodné, že autor sám uvádí, že některé kapitoly myšlenkově vycházejí z několika českých prací, z předložené diplomové práce není zřejmé, jakým způsobem myšlenkově vycházejí, zda se např. jedná o strukturu, obsah, citované práce nebo argumenty. Autor v uvedených kapitolách uvádí jména některých klasiků ekonomie a jejich hlavní myšlenky v oblasti mezinárodní dělby práce. Neodkazuje se však na jejich konkrétní díla, případně na citace jejich děl v jiných pracích, z kterých autor při psaní kapitol vycházel.

V kapitole věnované metodice práce autor poměrně podrobně popisuje konstrukci síťového modelu mezinárodní dělby práce a další použité metody. Uvádí, že byl využit soubor dat NBER toků mezinárodního obchodu, ale blíže necharakterizuje dostupnost této databáze. Pouze uvádí odkaz na working paper. Myslím si, že by bylo vhodné, kdyby tento odkaz byl doplněn samostatným odkazem na internetové stránky, na kterých je uvedená databáze dostupná.

Vlastní empirická část je zpracována velmi pečlivě, přičemž hlavní zjištění jsou dokladována také grafickými a tabulkovými výstupy. Ocenit lze zejména to, že autor z výsledků nečiní nějaké dalekosáhlé závěry, ale velmi opatrně je interpretuje. Podobně kvalitně je zpracován i samotný závěr práce.

Součástí diplomové práce je také obsáhlá příloha obsahující celkem 5 dendrogramů, 11 síťových grafů a 2 tabulky.

V seznamu literatury autor uvádí 46 v naprosté většině zahraničních pramenů a dva odkazy na datové zdroje. Seznam literatury je poměrně vyčerpávající, poněkud překvapivé však je, že autor neuvádí dnes již klasickou práci pánů Blažka a Uhlíře Teorie regionálního rozvoje, přestože tato práce uvádí i teorie, včetně jejich kritiky, které autor zmiňuje v teoretické části své diplomové práce.

Celkově lze předloženou diplomovou práci hodnotit jako velmi kvalitní a novátorskou. Myslím si, že by se mohla stát vhodným základem pro další autorův výzkum v oblasti mezinárodní dělby práce. Použité metody by současně mohly být inspirativní pro další diplomové práce i pro obohacení výuky např. cvičení z ekonomické geografie.

Na základě provedeného posudku doporučuji předloženou diplomovou práci Jana Skyvy k obhajobě.

Vladislav Čadil

V Praze dne 14.9.2011